

e-Erika

Erityispedagogista tutkimusta ja koulutuksen arviointia

Teksti julkaistu e-Erikan numerossa 1/2019 osoitteessa

<https://journals.helsinki.fi/e-erika>

Valteri – kompetenscentret med uppgift att stöda kommuner i att förverkliga närskolprincipen

Josefin Holmkvist

Enligt Statistikcentralens utbildningsstatistik fick 17,5 procent av eleverna i grundskolan intensifierat eller särskilt stöd hösten 2017. Andelen elever som fick intensifierat stöd ökade med 0,8 procentenheter från året innan och andelen elever som fick särskilt stöd ökade med 0,3 procentenheter. Samtidigt kan vi idag konstatera att antalet elever som studerar i specialklasser och -skolor har minskat, vilket gör att vi i de flesta klasser träffar elever som behöver differentierande undervisningsarrangemang för att kunna uppnå målen i läroplanen. Valteri center för lärande och kompetens har som uppgift att stöda kommuner runt om i Finland i att förverkliga närskolprincipen genom att erbjuda olika slags tjänster för elever med behov av allmänt, intensifierat och särskilt stöd.

Genom samarbete mellan en kommun och Valteri utvecklas undervisning och lärmiljöer så att de möjliggör lärande för alla elever. Hur det här ser ut i praktiken varierar kraftigt. Valteris tjänster innefattar handledningsbesök i elevens närskola, kortare eller längre stödperioder både vid elevens närskola eller på en av enheterna i Valteri och i vissa fall även en fast skolplats på någon av enheterna. Därtill erbjuds både längre och kortare fortbildningar enligt önskemål. Det som genomsyrar verksamheten är ett flexibelt samarbete med kommunen där man genom samarbete utvecklar stödåtgärder enligt en elevs, skolas eller kommuns behov. Valteris verksamhet bygger på tanken om att en elev i behov av särskilda undervisningsarrangemang ofta även gynnas av en lärmiljö som samtidigt kan stöda både habilitering och lärande. För att kunna uppnå detta krävs ett mångprofessionellt samarbete och därför arbetar omkring 550 personer inom utbildnings-, social- och hälsovården vid centret.

Vardagen ser annorlunda ut då man som lärare arbetar på en skola där största delen av kollegerna tillhör andra yrkesgrupper och där en stor del av verksamheten inte sker på den egna skolan utan på fältet. Kort sagt är ingen dag en annan lik. Valteris verksamhetsidé och arbetssätt är lösningsinriktat och utgår från en holistisk elevsyn vilket i sig kräver lyhördhet, samarbetsförmåga, respekt för andra yrkesgrupper och en stor dos av flexibilitet. Det kräver en vilja att lära sig nya saker, men också självinsikt så man inser att en person inte kan vara expert på allt. Tack vare sina kunniga kolleger kan man ändå tillsammans bygga upp en stor kunskapsbank som i slutändan möjliggör närskolprincipen för flera elever.

Valteri hör till Utbildningsstyrelsens verksamhetsområde och samarbetar därför kring frågor som är kopplade till stöd för lärande. Tillsammans har Utbildningsstyrelsen och Valteri skapat en tjänst som erbjuder information och råd till skolans ledning och personal inom grundläggande utbildning samt vårdnadshavare. Frågorna kan till exempel handla om hur man ordnar stöd för lärande eller tolkning och tillämpning av lagar och normer.

Valteri jobbar även med utvecklingsprojekt. Idag läggs mycket fokus bland annat på att bygga upp det så kallade VIP-nätverket, där VIP står för Very Important Person och syftar på elever med krävande särskilt stöd. Målet är att i framtiden kunna svara mera flexibelt och mångsidigt på behoven hos de elever som behöver krävande särskilt stöd och behoven hos deras lärare i barnens och ungdomarnas egna verksamhetsmiljöer.

Valteri består av sammanlagt sex kompetenscenter som jobbar i hela Finland. Valteri Skilla ansvarar för och koordinerar de svenskspråkiga tjänsterna. I skrivande stund är planeras OTF, alltså Forum för stöd för lärande (Oppimisen tuen foorumi), som är ett forum där man under föreläsningar och workshoppar fokuserar på aktuella frågor, utveckling och framtidsvisioner inom specialundervisningen. I år är temat för forumet *Skolan tillhör alla?*

Josefin Holmkvist är pedagogie magister och rektor. Hon har tidigare jobbat som specialklasslärare och leder idag den svenska enheten vid Valteri center för lärande och kompetens.